

Почитувани колеги,

Драги пријатели,

Загрижува истражувањето на Европската комисија за климатските промени и нивното влијание врз Европа според кое, најпогодени, со екстремни временски услови и пораст на температурите од 3 до 7 степени, ќе бидат земјите од регионот на Југоисточна Европа, регион кој ги опфаќа нашите држави.

Колку сме близу до мигот кога можеби ќе станеме „климатски бегалци“?

Едно од ретките нешта што не може да се купи со пари е времето. Но, затоа парите ги „купија“ временските услови, а данокот што сите го плаќаме се климатските промени.

Милиони стебла се исекоа за документите на кои се напишаа и потпишаа многубројни декларации, планови, акции за спас на нашиот единствен Дом. Наспроти тоа, светските загадувачки компании потрошија милиони на пропаганда дека климатските промени се нормален цикличен процес на природата. За жал, свеста и совеста немаат иста адреса со профитот. И да бидеме искрени до крај, во борбата за економска надмоќ и политичарите, директно или индиректно, речиси станаа „соучесници во злосторството“.

Ние, како претставници на едни од најхуманите ресори во нашите влади, должни сме постојано да алармираме за разорните последици од климатските промени. Како министерка за култура, сакам да нагласам дека во екот на светската пандемија од КОВИД-19, мојата Влада трипати го зголеми буџетот за заштита на културното наследство и отвори нова буџетска линија за итна интервенција на културното наследство во опасност. И сега, кога сите ги прекројуваме буџетите, принудени од познати причини и непозната иднина, ние остануваме посветени на заштитата на културното наследство свесни за неговата непроценлива цивилизациска вредност. Со еднаква свест дека климатските промени ги загрозуваат и нашите идентитети посегнувајќи токму по културното наследство, работиме на стабизирање и конзервирање на историските објекти и локалитети кои, според процената и на светски авторитети, директно се изложени на екстремноста на климатските промени.

Спознавајќи ја важноста на регионалната соработка, во оваа пригода би ја издвоила соработката со Европскиот центар за византиско и поствизантиско наследство во Солун, Грција, со кој реализираме стручна, научна и образовна соработка во заштитата на културното наследство, конкретно на црквата во Курбиново од 12 век што ја ставивме на тентативната листа на УНЕСКО. Со Република Албанија ја споделуваме заштитата на Охридскиот Регион кој е впишан на листата на УНЕСКО како светско природно и културно наследство со исклучителна вредност. За жал, овој Регион не го демне само опасноста од климатските промени туку и опасноста од човечката негрижа и алчност.

Почитувани,

Северна Македонија изобилува со културно наследство, но, за жал, се зголемува бројот на културни добра во опасност. Во вакви околности тешко оди справувањето со долгогодишното нередовно одржување, напуштеност, несоодветно користење, недоволното издвојување средства, недостигот на стручен кадар, неприменувањето на законски санкции и недоволната свест за вредностите на културното наследство. Ако кон овој отворен разговор за нашите слабости го додадеме и разорниот момент на климатските промени, како и „лошата вест“ за последиците врз земјите од Југоисточна Европа, неопходна е заедничка мобилизација за соработка со УНЕСКО и со меѓународната заедница.

Флексибилниот механизам и мапирањето на слабостите се добри алатки за превенција преку размена на информации, искуства, сознанија, процена за ранливоста, проекти и програми за преземање навремени адаптивни мерки.

Зашто климатските промени во суштина ја „напаѓаат“ универзалната вредност на културното наследство.

Она што се случува на Арктикот, не останува на Арктикот.

Ви благодарам!